

Mantelan Linjavaunu Oy:n esitys koulukuljetusten hoitamisesta markkinaehtoisella reittiliikenteellä Korttesjärven ja kanta-Kauhavan alueilla

Kasvatus- ja opetuslautakunta 31.10.2023 § 67
645/08.01.01/2023

Valmistelija

Sivistysjohtaja Jonna Heikkilä

Mantelan Linjavaunu Oy:ltä on tullut 12.9.2023 seuraava esitys: "Esitämme markkinaehtoiseksi liikenteeksi Kanta-Kauhavan ja Korttesjärven koululaisliikenteen elokuun alusta 2024 koulupäivisin ajettaviksi vuoroiksi. Markkinaehtoinen liikenne palvelee myös muita tarvitsijoita, koska nyt liikennettä ei ole juuri ollenkaan. Reitit ja aikataulut ovat samat, kuin nyt ostoliikenteenä ajettavissa vuoroissa. Tarjoamme koululaisten ryhmälipun hintaa 5% edullisemmaksi kuin nykyinen ostoliikenteen hinta (tämänhetkinen kuljetusoppilaiden määrä Kanta-Kauhavalla n.146 ja Korttesjärvellä n.122). Ryhmälipun hinta sisältää kaikki Kanta-Kauhavan ja Korttesjärven kuljetusoppilaat. Hinta voidaan tarkistaa lukukauden alussa esimerkiksi elokuun indeksiehdon mukaan. Mantelan Liikenteen markkinaehtoiset vuorot säilyvät ennallaan (Purmojärvi, Ylikoski ja Lummukka). Reitteihin voidaan tarvittaessa anoa pieniä muutoksia. Muut matkustajat voivat ostaa lipputuotteita suoraan autosta. Markkinaehtoiseen liikenteeseen ei tehdä mitään sopimusta, ainoastaan päätetään hyväksytäänkö meidän tarjoama ryhmälippuhinta. Kauhavan kaupungin koulukuljetussäännössä (13.04.2021) on päätetty, että ensisijaisesti koulukuljetuksissa käytetään markkinaehtoista joukkoliikennettä."

Liikenteen palveluita tuotetaan markkinaehtoisesti, sopimusperusteisesti tai viranomaisten omana tuotantona. Markkinaehtoisessa toiminnassa palvelujen tuottamiseen tai käyttöön ei kohdistu julkista rahoitusta. Kauhavan kaupungin koulukuljetussäännössä todetaan, että koulukuljetukset pyritään järjestämään ensisijaisesti julkisella liikenteellä. Julkisesta liikenteestä Kauhavan kaupungin koulukuljetuksissa on käytössä myös Elyn kilpailuttamat reittiliikenteen autot. Mikäli koulukuljetusta ei pystytä järjestämään julkisen liikenteen avulla, järjestetään koulukuljetus muulla tavoin. Muita kuljetustapoja Kauhavan kaupungissa ovat koulukuljetusliikenne, jotka on hankittu kilpailuttamalla. Kilpailutettua ostoliikennettä voidaan ajaa joko linja-autoilla tai takseilla.

Sellaiset järjestelyt, joissa palvelua käyttävällä asiakkaalla on vapaus valita käyttämänsä toimittaja eikä hankintayksikkö tee valintaa tietyn toimittajan käyttämisestä, eivät lähtökohtaisesti kuulu hankintalain piiriin. Tästä esimerkkinä, jos markkinaehtoista liikennettä on paljon ja oppilaalle myönnetään tuki tms. markkinaehtoisen liikenteen käyttöön, mutta oppilas itse valitsee minkä yhtiön bussia se käyttää, ei kyse ole pääsääntöisesti hankintasopimuksesta eikä lippuja tällöin tarvitse kilpailuttaa.

Lippupalvelutuotteiden ostamista periaatteessa markkinaehtoisesta liikenteestä on käsitelty markkinaoikeuden ratkaisussa [MAO:70/2023](#). Markkinaoikeus katsoi, että hankintayksikkö oli menetellyt hankintasäännösten vastaisesti hankkiessaan joukkoliikenteen matkalippuja koulukuljetusoppilaille.

Reittiliikennelupien myöntäminen päättyi ELY-keskuksissa 1.7.2018 alkaen. Reittiliikenneluvat jäivät liikennepalvelulain siirtymäsäädösten (VIII osa, 34 luku, 271 §) mukaan voimaan, mutta käytännössä niillä ei ole enää oikeudellista merkitystä. Reittiliikennelupien edellyttämät

joukkoliikenneluvat katsotaan 1.7.2018 liikennepalvelulain mukaisiksi henkilöliikenneluviksi ja niihin sovelletaan liikennepalvelulain mukaisia säädöksiä.

Liikennepalvelulain mukaan liikennöitsijällä on mahdollisuus aloittaa markkinaehtoinen liikenne alueen kaikille reiteille, joille ei ole vahvistettu PSA:n mukaista yksinoikeutta. Liikennepalvelulaki velvoittaa, että henkilöliikenteen kuljetuspalvelun liikennöitsijän on ilmoitettava säännöllisesti tarjottavan palvelun aloittamisesta, lopettamisesta ja olennaisista muutoksista viimeistään 60 päivää ennen muutoksen voimaantuloa. Liikennöitsijän tulee ilmoittaa em. muutoksista Traficomille. Kaupunki ei näin ollen ole toimivaltainen viranomaisen liikennöitsijän ilmoittaessa markkinaehtoisen liikenteen aloittamisesta. On myös huomioitava, että markkinaehtoiset palvelut syntyvät liikenteenharjoittajan oman suunnittelun ja hinnoittelun pohjalta ilman julkista rahoitusta.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Jonna Heikkilä

Päätösehdotus

Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää seuraavaa:

- 1) Kasvatus- ja opetuslautakunta toteaa päätöksessään, ettei se ole toimivaltainen viranomaisen päättämään markkinaehtoisen liikenteen aloittamisesta. Liikennöitsijällä on mahdollisuus aloittaa liikennöinti alueen kaikille reiteille. Liikennöitsijän tulee itse liikennepalvelulain mukaisin velvoittein ilmoittaa aloittamastaan liikenteestä Traficomille.
- 2) Hankintalain mukaan kaupungin on kilpailutettava ostoliikenteen reitit. Mikäli liikennöitsijän esittämillä reiteillä on vain yksi toimija, voi kaupunki hankkia lipputuotteet suoraan liikennöitsijältä kaupungin kuljetussäännön periaatteiden mukaisesti. Mikäli reiteillä on useampi liikennöitsijä, tulee kaupungin kilpailuttaa lippujen hinnat liikennöitsijöiden kesken.
- 3) Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää käynnistää koulukuljetusten ja palveluliikenteen kilpailutuksen valmistelutyöt välittömästi siten, että uudet sopimukset ovat voimassa 1.8.2024 alkaen.
- 4) Lisäksi kasvatus- ja opetuslautakunta päättää, että mahdollisia olemassa olevia liikennöintisopimuksia tarkastellaan ja tehdään tarvittavat toimenpiteet niiden laillisuuden oikeellisuuden perusteella.

Päätös

Kasvatus- ja opetuslautakunta hyväksyi yksimielisesti sivistysjohtajan päätösehdotuksen.

Lisätietoja

Sivistysjohtaja Jonna Heikkilä, puh. 044 4834 805,
etunimi.sukunimi@kauhava.fi
